

UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDU

KLASA: 320-01/22-01/12

URBROJ: 2178-04-02/07-22-1

Slavonski Brod, 14. lipnja 2022.

IZVJEŠĆE

*o stanju u poljoprivredi na području
Brodsko-posavske županije u 2021.*

Slavonski Brod, lipanj 2022. godine

SADRŽAJ:

SADRŽAJ:	2
ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2021.	4
UVOD	4
1. Zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj	4
Biljna proizvodnja u 2021. u Brodsko-posavskoj županiji	4
2. Upisnik poljoprivrednika	5
3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ	6
Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ	8
3.1. Koncesija	12
3.2. Dugogodišnji zakup	12
4. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede	14
Izgradnja Sustava javnog navodnjavanja Orubica	14
5. Biljna proizvodnja	20
5.1. Voćarstvo i povrtlarstvo	23
5.1.2. Voćarstvo	23
5.1.2. Povrtlarstvo	24
5.1.3. Ekološka poljoprivreda	24
6. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje	26
6.1. Govedarstvo	26
Izvorne pasmine goveda	27
6.2. Svinjogojstvo	28
Izvorne pasmine svinja	29
6.3. Ovčarstvo	29
Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca.....	30
6.4. Kozarstvo	30
6.5. Peradarstvo	31
6.6. Konjogojstvo	32
Izvorne i zaštićene pasmine konja	32
6.7. Pčelarstvo	33
7. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2020.	34
7.1. Izravne potpore	34
7.2. Ruralni razvoj	34
7.3. Zajednička organizacija tržišta	34
7.4. Nacionalne potpore	35
7.5. Pomorstvo i ribarstvo	35
7.6. Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 2020.-2021.	35
Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2021. godini	36
7.7. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda	38
7.8. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora	38
8. Zaključna razmatranja	40

Za izradu materijala "Izvešće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini" korišteni su slijedeći izvori podataka:

1. Ministarstvo poljoprivrede
2. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva
3. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
4. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
5. Državni zavod za statistiku

Materijal obradio savjetnik Davor Vlaović, univ.spec. oec, a izvjestitelj na kolegiju Župana, radnim tijelima i sjednici Županijske skupštine biti će Željko Burazović, mag.ing.agr., privremeni pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu Brodsko-posavske županije.

Popis tablica

<i>Tablica 1: Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu</i>	<i>5</i>
<i>Tablica 2: Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem</i>	<i>7</i>
<i>Tablica 3: Privremno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ</i>	<i>8</i>
<i>Tablica 4: Ugovori o koncesiji.....</i>	<i>12</i>
<i>Tablica 5: Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu</i>	<i>13</i>
<i>Tablica 6: Projekt navodnjavanje "Orubica" ugovoreno-realizirano</i>	<i>15</i>
<i>Tablica 7: Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2019.-2020.....</i>	<i>22</i>
<i>Tablica 8: Broj isporučitelja kravljeg mlijeka</i>	<i>26</i>
<i>Tablica 9: Isporučene količine kravljeg mlijeka</i>	<i>26</i>
<i>Tablica 10: Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija i broj krmača.....</i>	<i>28</i>
<i>Tablica 11: Broj posjednika/uzgajivača i ovaca.....</i>	<i>30</i>
<i>Tablica 12: Broj posjednika/uzgajivača i koza u RH i BPŽ.....</i>	<i>30</i>
<i>Tablica 13: Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvatice na području BPŽ.....</i>	<i>31</i>
<i>Tablica 14: Proizvodnja peradi na području BPŽ.....</i>	<i>31</i>
<i>Tablica 15: Broj pčelara i pčelinjih zajednica</i>	<i>33</i>
<i>Tablica 16: Pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za BPŽ od 2019-2020.....</i>	<i>36</i>
<i>Tablica 17: Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2020. godine.....</i>	<i>37</i>

Popis grafikona

<i>Grafikon 1: Zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj u 2021.</i>	<i>4</i>
<i>Grafikon 2: Žitarice - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.</i>	<i>20</i>
<i>Grafikon 3: Uljarice - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.</i>	<i>21</i>
<i>Grafikon 4: Krmno bilje - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.....</i>	<i>21</i>
<i>Grafikon 5: Voće i voćne vrste - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.....</i>	<i>23</i>
<i>Grafikon 6: . Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2016. do 2021. godine u BPŽ</i>	<i>25</i>
<i>Grafikon 7: Gospodarstva koja se bave proizvodnjom mlijeka u BPŽ od 2016. do 2021.....</i>	<i>27</i>
<i>Grafikon 8: Svinjogojstva gospodarstva u BPŽ od 2017 do 2021.</i>	<i>28</i>
<i>Grafikon 9: Ukupni broj svinja u proizvodnji 2017. - 2021.....</i>	<i>29</i>

ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2021.

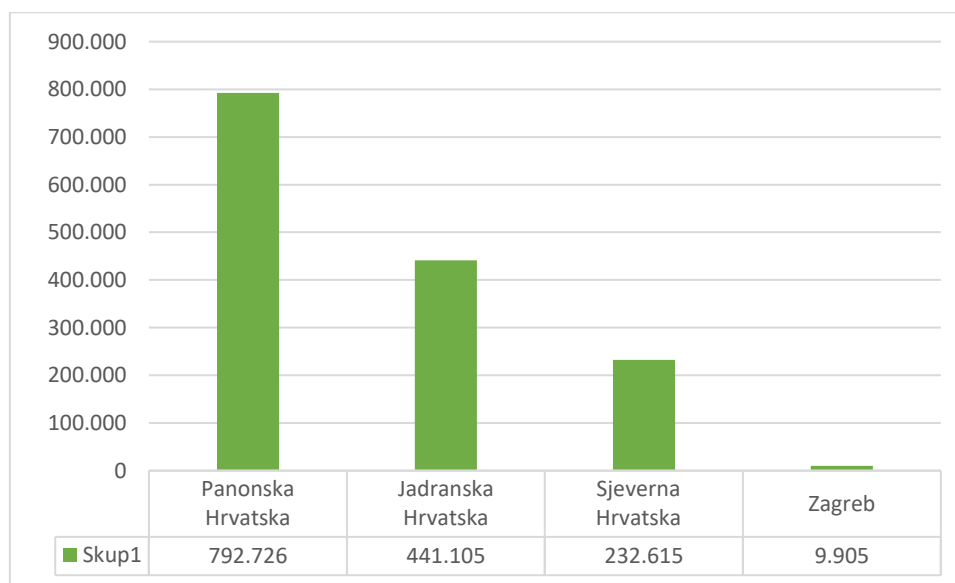
UVOD

Sukladno Programu rada Županijske skupštine za 2022. godinu, Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu izradio je materijal pod nazivom Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini kao podlogu za raspravu o stanju poljoprivrede u Brodsko-posavskoj županiji na sjednici Županijske skupštine i njenim radnim tijelima

1. Zasiјane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoј

Prema podacima iz Državnog Zavoda za Statistiku iz 2021. godine zasiјane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoј u 2021. godini iznosile su 1.476.351 ha, od toga 792.726 ha u regiji Panonska Hrvatska (53,69%), 441.105 ha u Jadranska Hrvatska (29,87%), 232.615 ha u Sjeverna Hrvatska (15,75%) i 9.905 ha na području grada Zagreb (0,67%).

Grafikon 1: Zasiјane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoј u 2021.

Izvor 1: DZS

Biljna proizvodnja u 2021. u Brodsko-posavskoj županiji

Državni zavod za statistiku nije prikupljao podatke na razini županija tako da prema dosadašnjim podacima ukupna poljoprivredna površina u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 115.421 ha, od toga u vlasništvu države 43.879,37 ha (38,02%), dok je u privatnom vlasništvu 71.541,63 ha poljoprivrednog zemljišta (61,98%).

U strukturi zasiјanih površina prema podnesenim zahtjevima za izravna plaćanja od ukupno 64.485,13 ha najveći dio čine žitarice 35.045,05 ha (54,35 %), krmno bilje, livade i pašnjaci 12.398,23 ha (19,23 %), uljarice 10.891,32 ha (16,89 %), višegodišnji nasadi 3.028,26 ha (4,70 %), površine koje se ne koriste u poljoprivredne svrhe 2.327,42 ha (3,61 %), povrće 453,57

ha (0,70 %), šećerna repa 309,15 ha (0,48%), ljekovito bilje 9,76 ha (0,02 %) te kulture kratke ophodnje 22,37 ha (šumarak, drveće i grmalja)(0,03 %).

2. Upisnik poljoprivrednika

U Brodsko-posavskoj županiji se prema podacima iz 2003. godine 20.704 kućanstava bavi poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava ispod 3 ha (73,95 %)**. Poljoprivrednom proizvodnjom bavilo se 90 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. **Od tog broja 27 ili 30,68 % poslovnih subjekata posjeduju više od 100 ha.**

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednika na dan 31.12.2021. godine prikazan je u tablici 1.

Tablica 1: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava			Indeks 2021./2020.
		2019.	2020.	2021.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	7.033	6.440	5.920	91,93
2.	Obrt	129	132	142	107,57
3.	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (SOPG)	75	634	1142	180,12
3.	Trgovačko društvo	86	88	104	118,18
4.	Zadruga	10	18	11	61,11
5.	Ostalo	9	1	10	100,00
Ukupno gospodarstava BPŽ		7.342	7.313	7.329	100,22
Ukupno gospodarstava RH		170.662	170.837	170.059	99,54

Izvor 2: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2021.)

Napomena: u tijeku je usklađivanje uvjeta poslovanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sukladno članku 52. Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, broj 29/18 i 32/19)

U Republici Hrvatskoj u 2021. godini u Upisnik poljoprivrednika bilo je upisano ukupno 170.059 gospodarstava, od čega je 7.329 (4,31 %) s područja Brodsko-posavske županije.

Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska gospodarstva (80,77%), zatim slijede samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (15,58%) obrti (1,94 %), trgovačka društva (1,42 %), zadruge (0,15 %) te ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava (0,14 %).

U odnosu na prethodnu godinu, **broj upisanih gospodarstava u 2021. godini u Brodsko-posavskoj županiji iznosio je 7.329 i povećao se za 16 gospodarstava ili 0,22 %**, dok se na državnoj razini smanjio za 778 gospodarstava ili 0,46 %.

3. Raspologanje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ

Zemljište je zbog svog sociološkog, ekološkog i gospodarskog značaja ustavom Republike Hrvatske („ Narodne novine“, br.85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) proglašeno dobrom koje je od interesa za Republiku Hrvatsku i koje uživa osobitu zaštitu države.

U razdoblju od ožujka 2018. do 2020. u Ministarstvu poljoprivrede je zaprimljeno 440 programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, od kojih je 309 dobilo suglasnost.

U Ministarstvu poljoprivrede iz Brodsko-posavske županije zaprimljeno je 26 Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, a suglasnost je dobilo 20 Programa.

Programi raspolaganja za koje je izdana suglasnost:

1. Općina Bebrina
2. Općina Brodski Stupnik
3. Općina Garčin
4. Općina Gornja Vrba
5. Općina Gornji Bogičevci
6. Općina Gundinci
7. Općina Klakar
8. Grad Nova Gradiška
9. Općina Nova Kapela
10. Općina Okučani
11. Općina Oprisavci
12. Općina Oriovac
13. Općina Sikirevci
14. Grad Slavonski Brod
15. Općina Slavonski Šamac
16. Općina Velika Kopanica
17. Općina Stara Gradiška
18. Općina Bukovlje
19. Općina Staro Petrovo Selo
20. Općina Rešetari

Programi koji nisu dobili suglasnost

1. Općina Cernik
2. Općina Davor
3. Općina Dragalić
4. Općina Sibinj
5. Općina Vrbje
6. Općina Vrpolje
7. Općina Poderkavlje
8. Općina Donji Andrijevi

Općina Brodski Stupnik po usvojenom Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u 2020. godini raspisala je natječaj za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za 4,7695 ha, te po provedenom natječaju zaključila tri ugovora o zakupu, i 2020. raspisan je Javni natječaj za prodaju poljoprivrednog zemljišta koji je okončan 2021. godine. Po javnom natječaju zaključeno je sedam ugovora o prodaji za 8,3883 ha.

Općina Garčin je raspisala natječaj za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini te je natječaj u tijeku.

Općina Oriovac je raspisivala natječaj za zakup i prodaju u 2020. godini i na zaključene ugovore dobivene su suglasnosti u 2021. godini, u zakup je dano 77,55 ha i prodano je 13,80 ha državnog poljoprivrednog zemljišta.

Ostale Općine i Gradovi s područja Brodsko-posavske županije nisu provodile natječaje u 2021. godini nego usklađuju Program raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem s Zakonom o poljoprivrednom zemljištu i najavljuju izmjene i dopune Programa kao i natječaje u slijedećem razdoblju.

Na području Brodsko-posavske županije bila je provedba raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem kako slijedi:

2013. godina – ukupno 6.753,4397ha od čega:

Zakup na 50. god. – 52,3473ha i

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 6.701,0924 ha

2014. godina – ukupno 1.692,7267ha od čega:

Zakup na 50. god. – 411,8767ha

Zakup na 50. god. ribnjaci – 1.270,8500ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 10,0000ha

2015. godina – 1.743,4539 ha od čega:

Zakup na 50. god. – 58,3700ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 482,4126ha

Prodaja izravnom pogodbom – 8,0400 ha

Davanje na korištenje – stočari – 1.194,6313 ha

2016. godina – 2.324,93 ha od čega:

Zakup na 50 godina (Dragalić i Sikirevci) – 55,068 ha

Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda – 1.261,54 ha

Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu – 1.008,33 ha

2017. godina – aktivnosti na donošenju novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN br. 20/2018.), koji je stupio na snagu 09. ožujka 2018. godine i Pravilnika o dokumentaciji potrebnoj za donošenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljište u vlasništvu RH

Prodaja izravnom pogodbom od 2015. do 08.05.2020. – 35,1660 ha

Tablica 2: Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem

Oblik raspolaganja	Zbroj površina (ha)	Udio u ukupnom (%)
Koncesija	1.520,4859	5,33
Prodaja državnog zemljišta	6.748,4936	23,66
Prodaja izravnom pogodbom	35,1660	0,12
Dugogodišnji zakup	1.834,285	6,43
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400	4,42

Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300	3,54
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123	14,10
Zakup	9.899,3105	34,71
Zakup ribnjaka	1.861,0528	6,53
Zakup zajedničkih pašnjaka	331,6650	1,16
UKUPNO	28.520,9411	100

Izvor 3: Ministarstvo poljoprivrede

Od ukupno evidentiranih **43.879,3700 ha** državnog poljoprivrednog zemljišta na području 28 jedinica lokalne samouprave **Brodsko posavske županije**, iz tablice 2. vidljivo je da se raspolagalo sa **28.520,9411 ha** ili **64,99 %**, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih **15.358,4289 ha** ili **35,01 %**.

Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ

Do 2017. godine zaključeno je 146 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem mirnog posjeda ukupne površine od 1.261,54 ha te 55 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem isteklih ugovora o zakupu ukupne površine od 1.008,33 ha na području jedinica lokalne samouprave kako je prikazano u tablici 3.:

Tablica 3: Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
BEBRINA	7	86,6622
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	86,6622
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
BRODSKI STUPNIK	3	9,5024
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	2,6340
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	6,8684
BUKOVLJE	16	44,2037
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	16	44,2037
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
CERNIK	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DAVOR	1	413,4629
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	413,4629
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DONJI ANDRIJEVCI	12	129,6424
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	44,0471
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	6	85,5953
DRAGALIĆ	11	36,8738
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GARČIN	22	128,9647
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	11	92,0909
GORNJA VRBA	6	145,3282
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	99,5761
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	45,7521
GORNJI BOGIČEVCI	4	24,7373
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	24,7373
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GUNDINCI	6	48,7383
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	48,7683
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
KLAKAR	4	148,6558

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	148,6558
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
NOVA KAPELA	9	54,5694
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	5	12,5051
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	4	42,0643
OKUČANI	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
OPRISAVCI	12	61,4723
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	34,1297
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	27,3426
ORIOVAC	17	112,6991
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	14	28,4702
Zaključeni ugovori o privr. korištenju temeljem isteklih ugovora	3	84,2289
PODCRKAVLJE	4	4,0353
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	4,0353
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
REŠETARI	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIBINJ	7	248,9931
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	248,9931
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIKIREVCI	2	12,7834

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	12,7834
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARA GRADIŠKA	4	56,3724
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	56,3724
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARO PETROVO SELO	7	231,8908
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	36,5039
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	5	195,3869
VELIKA KOPANICA	38	433,1139
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	18	46,7678
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	20	386,3461
VRBJE	4	16,4335
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	16,4335
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
VRPOLJE	3	6,9362
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	3	6,9362
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
UKUPNO PRIVREMENI ZAKUP MIRNI POSJED	146	1.261,54
UKUPNO PRIVREMENO KORIŠTENJE ISTEKLI UGOVORI	55	1.008,33

Izvor 4: Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu BPŽ

3.1. Koncesija

Zaključeno je 8 ugovora o koncesiji na rok od 30 godina u ukupnoj površini od 1.520,48 ha i godišnjom naknadom od 686.351,87 kn, a vidljivo je u tablici 4.

Tablica 4: Ugovori o koncesiji

NAZIV PRAVNE OSOBE	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA GRAD	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	30.06.2009.	V.Kopanica/Gundinci	144,1288	70.719,46
EURO TIM D.O.O., ORIOVAC	1	05.09. 2006.	BRODSKI STUPNIK	359,7158	110.000,00
	2	24.10.2008.	SIBINJ	446,1168	280.507,22
	UKUPNO EURO TIM D.O.O.			805,8326	390.507,22
KARAVIDOVIĆ D.O.O.	1	12.3.2009.	GUNDINCI	89,8164	42.035,34
ORKIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	GUNDINCI	100,6978	38.614,40
PPK D.O.O. NOVA GRADIŠKA	1	20.06.2006.	DAVOR	240,0458	88.000,00
	1	30.10.2006.	DRAGALIĆ	139,9645	56.475,45
	UKUPNO PPK N. GRADIŠKA			380,0103	144.475,45
UKUPNO	8	UKUPNO		1.520,4859	686.351,87

Izvor 5: Ministarstvo poljoprivrede

3.2. Dugogodišnji zakup

Do 2017. godine na području Općine Dragalić i Sikirevci zaključeno je 6 ugovora za zakup na 50 godina u ukupnoj površini od 55,068 ha.

Sveukupno je zaključeno 16 ugovora za dugogodišnji zakup u površini od 1.834,2856 ha s godišnjom naknadom od 1.948.041,76 kn kako je prikazano u tablici 5.

Tablica 5: Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu

NAZIV PRAVNE OSOBE I ADRESA	UKUPN O UGOV ORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA	POVRŠIN A U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGROVRPOLJE D.O.O.	1	18.05..2011.	VRPOLJE	92,6143	113.897,06
PZ ZBOR	1	27.05.2011.	VRPOLJE	88,3158	108.610,78
KULAŠ D.O.O.	1	03.06.2011.	VRPOLJE	29,0520	35.728,14
PZVOČAR ČAJKOVCI	1	03.06.2011.	VRPOLJE	61,9415	76.175,66
ŠIRJAN D.O.O.	1	25.07.2011.	NOVA GRADIŠKA	365,7104	432.050,26
LUMA PROM D.O.O.	1	11.01.2011.	REŠETARI	101,9662	60.000,00
GOLF D.O.O.	1	06.05.2011.	STARO P. SELO	215,3192	176.899,50
STOČAR	1	13.07.2012.	STARO P. SELO	281,7585	218.633,10
PPK D.O.O.	1	09.05.2013.	STARO P. SELO	410,7122	539.017,94
PROIZVODNJA BABIĆ	1	07.07.2012.	STARO P. SELO	131,8275	187.029,32
	1	2016.	DRAGALIĆ	11,7898	
	5	2016.	SIKIREVCI	43,2782	
UKUPNO	16	UKUPNO		1.834,2856	1.948.041,76

Izvor 6:Ministarstvo poljoprivrede

4. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede

Ulaganja u poljoprivredu Brodsko-posavske županije, nakon rebalansa, planirana u ukupnom iznosu od 11.421.932,79 kn, **realizirana su u iznosu 10.936.044,53kn ili 95,75 %**.

Izgradnja Sustava javnog navodnjavanja Orubica

Izgradnja sustava javnog navodnjavanja Orubica, najveći pojedinačni projekt u Brodsko-posavskoj županiji koji se gradi sredstvima EU fondova, odnosno putem Mjere M04, a njegova realizacija u velikoj mjeri pomoći će razvoju poljoprivrede. Projektom se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina na području Općine Davor vodom iz rijeke Save.

Sustav javnog navodnjavanja obuhvaća:

1. AB ulazna/zahvatna građevina na rijeci Savi.
2. Dovodni cjevovod od zahvata do CS Orubica 1, PE DN 1000 mm duljine 17,16 m.
3. CS Orubica 1, ukopana u potpunosti, kapaciteta 338,50 l/s s pripadajućom strojarskom i elektroopremom.
4. Spojni cjevovod S-1 od CS Orubica 1 do CS Orubica 2, DUCTIL DN 500 mm duljine 50,85 m.
5. Objekt za elektroopremu s pripadajućom opremom.
6. CS Orubica 2 (uključuje objekt CS, retencijski bazen, taložnicu i zasunsko okno) ukupnog kapaciteta cca. 292 l/s s pripadajućom strojarskom i elektroopremom.
7. Tlačna distribucijska mreža cjevovoda, PEHD/DUCTIL DN 110 – 500 mm duljine 13.885,06 m.

Brodsko-posavska županija i Hrvatske vode partnerski sudjeluju u realizaciji ovog 45.283.895,00 kuna vrijednog projekta. Stvarno ugovoreni i administrativni troškovi građenja sustava iznose **29.946.152,58 kn s PDV-om**, dok je ostatak od 15.337.742,42 kn rezerva u tijeku provedbe projekta (npr. nepredviđeni radovi-izmjene ugovora o građenju, izmjene i dopune projektne dokumentacije, kontrola projekta i sl.).

Za troškove građenje sustava javnog navodnjavanja Orubica u 2021. godini iz županijskog proračuna isplaćeno je 6.527.058,98 kn ili 59,68% od ukupno realiziranih sredstava Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu.

Tablica 6: Projekt navodnjavanje "Orubica" ugovoreno-realizirano

Opis radova	Izvođač/Izvršitelj	Rok trajanja Ugovora	Ugovoreno s 12.04.2021.	Realizirano 2008-12.04.2021.	Indeks
			(kn s PDV-om)		
			34.826.116,64	29.930.992,93	86
Radovi na građenju +D1+D2+D3	VODOTEHNIKA d.d. Zagreb i BRANA d.o.o. Virovitica	23.11.2021.	29.946.152,58	25.313.592,38	85
Priključenje na elektroenergetski sustav + D1	HEP d.d. Elektra Slavonski Brod	Izvršeno 2020.g.	696.875,00	696.875,00	100
Stručni nadzor (geotehnički, geodetski, građevinski, strojarski i elektrotehnički) +D1+D2+D3	Sedra consulting d.o.o. Zagreb	23.11.2021.	618.040,18	525.202,82	85
Stručni projektantski nadzor +D1	Institut IGH d.d. Zagreb	23.11.2021.	156.125,00	105.875,00	68
Koordinator II zaštite na radu +D1	Sedra consulting d.o.o. Zagreb	23.11.2021.	72.250,00	57.275,00	79
Arheološki nadzor	Gradski muzej Nova Gradiška	23.11.2021.	6.000,00	0,00	0
II. izmjene i dopune glavnog i izvedbenog projekta	Institut IGH d.d. Zagreb	lipanj 2021.	185.000,00	86.500,00	47
Arheološko rekognosciranje terena na katastarskim česticama	Kaducej d.o.o. Split	Izvršeno 2018.g.	20.250,00	20.250,00	100
Elaborat vodoistražnih radova - utvrđivanje lokacija i broja piezometara na istočnom dijelu sustava (mjera zaštite okoliša)	Geokon-Zagreb d.d. Zagreb	Izvršeno 2020.g.	38.125,00	38.125,00	100
Kontrola II. izmjene i dopune glavnog projekta (GTK)	Građevinski fakultet Zagreb	Izvršeno 2020.g.	6.250,00	6.250,00	100
Ostali troškovi investicije 2008-2018 (projektna i studijska dokumentacija, pravna pomoć i sl.)	Razni izvršitelji	Izvršeno 2008.-2018.g.	3.081.047,73	3.081.047,73	100

Izvor 7: Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu

Kronologija radova na građenju SJN Orubica u 2021.

- Na temelju Zahtjeva za produljenjem roka trajanja Ugovora o financiranju/projekta, odnosno krajnjeg roka za dostavu zadnjeg zahtjeva za isplatu Korisnika potpore Brodsko-posavske županije od 02.07.2021., a zaprimljenim 08.07.2021. u Agenciji za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju, dostavljeno je Odobrenje APPRRR od 29.07.2021. čime je novi krajnji rok dovršenja projekta 31.12.2021,
- dana 26.05.2021. ishoda je II. izmjena i dopuna Rješenja za građenje od strane nadležnog tijela s Potvrdom istog od 25.06.2021. da je pravomoćna od dana 21.06.2021. (navedena II. izmjena i dopuna Rješenja za građenje s Potvrdom kao i pripadajuća II. izmjena i dopuna glavnog projekta, a sukladno Pravilniku o provedbi mjere (NN 62/16, 101/17 i 111/18),
- sklopljen je Ugovor o hidrogeološkim radovima (istražni piezometri) za potrebe sustava javnog navodnjavanja Orubica dana 12.10.2021. između Hrvatskih voda, Korisnika potpore i Geokol d.o.o., sve sukladno mjerama zaštite okoliša iz Rješenja nadležnog tijela i prethodno izrađenog elaborata/programa, a koja se trebaju provesti prije stavljanja sustava u funkciju i čine osnovu za monitoring u fazi eksploatacije koja će realno biti s početkom vegetacijske sezone u 2022. godini kad počinje navodnjavanje poljoprivrednih kultura,
- radovi su završeni 23.07.2021., Uporabna dozvola je ishoda je 16.09.2021. od nadležnog tijela s Potvrdom istog o pravomoćnosti od 17.09.2021., sve u ugovorenim rokovima,
- primopredaja Investitoru i okončani obračun je obavljena 29.09.2021., a Jamstvo za otklanjanje nedostataka u garantnom periodu su dostavljena s 07.10.2021., sve u ugovorenim rokovima,
- Vodopravna dozvola za korištenje voda ishoda je 29.10.2021. od nadležnog tijela Hrvatskih voda sukladno Zahtjevu za ishoda i važećem Zakonu o vodama i pripadajućim podzakonskim propisima, ista je predana APPRRR u okviru zadnjeg Zahtjeva za isplatu br. 4. od 23.12.2021. godine,
- prema dinamici priključenja krajnjih korisnika, razvoj je planiran linearno kroz prvih 5 godina (2022.-2026. godina), odnosno prva godina 20% (63 ha) površina pod navodnjavanjem, druga 40% (126 ha), treća 60% (188 ha), četvrta 80 % (251 ha) i peta 100% (314 ha), u kojem razdoblju je planirano da se od strane krajnjih korisnika uz određeni broj mladih poljoprivrednika ostvari planirana struktura poljoprivredne proizvodnje s većim udjelom visoko dohodovnih kultura u odnosu na sadašnju proizvodnju i nabavi oprema za navodnjavanje na parcelama.

Ukupna vrijednost investicije iznosi cca. 35,3 mil. kn sa PDV-om od čega su radovi sufinancirani u slijedećim postotnim iznosima:

- *Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (PRR 2014-2020 - EAFRD) – 75 %*
- *Državni proračun (MIN+PRR 2014-2020 -DP) - 19 %*
- **Županijski proračun - 6 %.**

Slika 1. Objekti (rujan 2021.)

Slika 2. CS 2 (rujan 2021.)

Slika 3. Spojno okno (hidrant) (rujan 2021.)

Ulaganje u programe biljne i stočarske proizvodnje iznosilo je 3.170.987,32 kn ili 28,99 % odnosi se na:

1. Regionalni centar za biotehnološka istraživanja i razvoj Brodsko – posavske županije d.o.o.
2. Razvoj lovstva i obnova matičnog fonda divljači
3. Troškovi operativne provedbe obrane od tuče
4. Potpora radu 3 LAG-a: Zapadna Slavonija, Posavina i Slavonska Ravnica
5. Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja te neškodljivo uklanjanje životinjskog otpada
6. Sredstva za projekte za unaprjeđenje stočarske proizvodnje, umjetno osjemenjivanje i biljne proizvodnje
7. Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa na obiteljskim gospodarstvima Brodsko-posavske županije u provedbi županijske udruge svinjogojaca
8. Rad konjogojskih i ostalih udruga poljoprivrednika
9. Kontrola plodnosti tla i unaprjeđenje biljne proizvodnje
10. Sredstva za program „Lokalno2go“ pametna tržnica i prodaja proizvoda OPG-a BPŽ
11. Sufinanciranje monitoringa kvalitete meda
12. Sredstva za potpore osnivanja i rad udruga u poljoprivredi
13. Sredstva za potpore nastupa OPG-a na sajmovima, izložbama, natjecanje orača
14. Potpore mladim poljoprivrednicima
15. Zbrinjavanje napuštenih životinja

1. Potpore za unaprjeđenje govedarstva krava prvotelki svih pasmina na području BPŽ U 2021. godini

Programom potpore obnove stada u govedarstvu na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini dodjeljivale su se potpore male vrijednosti, a u cilju održavanja zaposlenosti te postojeće razine proizvodnje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u sektoru govedarstva, odnosno povećanja brojnosti grla na području Brodsko-posavske županije i stvaranja viška kvalitetnog rasplodnog materijala koji će pomoći pokretanju proizvodnje mlijeka i prodaji goveda za domaće i inozemno tržište.

Potpore male vrijednosti podrazumijevaju dodjelu bespovratnih novčanih sredstava iz Proračuna Brodsko-posavske županije koja su u 2021. godini realizirana u iznosu **742.377,15 kn ili 6,79 % ulaganja za unaprjeđenje govedarstva krava prvotelki svih pasmina.**

Ukupno je 285 OPG-a ostvarilo 393 potpore male vrijednosti za očuvanje i razvoj poljoprivredne proizvodnje.

2. Ostale aktivnosti

Tekuće donacije u iznosu od **495.621,08 kn ili 4,53 %** odnose se na:
sufinanciranje građevina detaljne melioracijske odvodnje

- Izrada katastra nekretnina
- usluge promidžbe i informiranja i intelektualne usluge
- izrada izvedbenog projekta 3. faze navodnjavanja
- dani zajmovi državnom proračunu

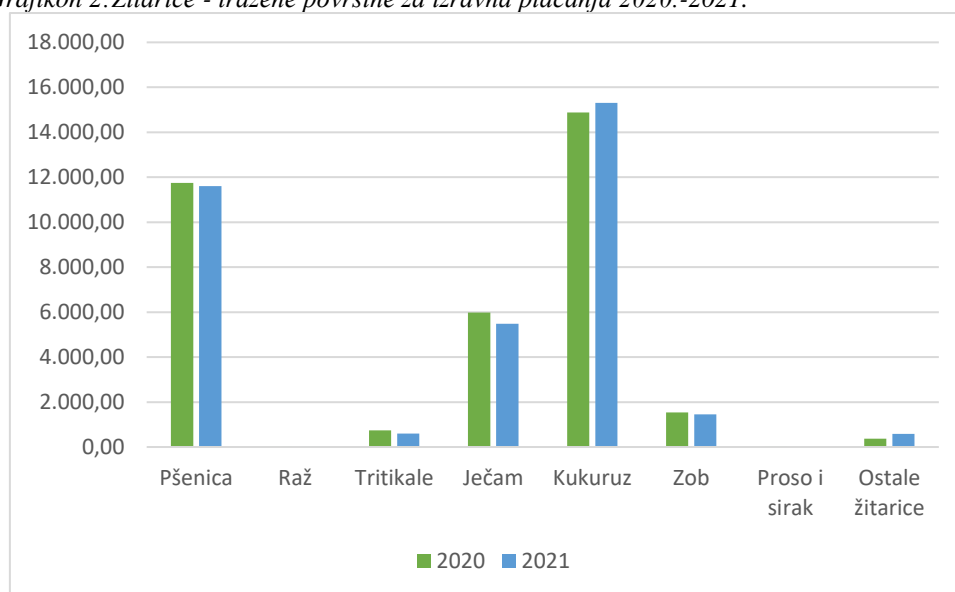
5. Biljna proizvodnja

Iz tablice 7. vidljiv je prikaz poljoprivrednih površina po kulturama u 2021. godini prijavljenih u sustav za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ukupna poljoprivredna proizvodnja u 2021. godini na području Brodsko-posavske županije odvijala se na 64.485,13 ha što je smanjenje za 389,27 ha ili 0,60 % poljoprivrednih površina u odnosu na 2020. godinu.

Najveća zasijanost poljoprivrednih površina u 2021. godini je tradicionalno sa žitaricama na 35.045,05 ha što je 236,40 ha ili 0,67% manje u odnosu na 2020. godinu. Žitarice čine najviši udio od 54,35 % u ukupnim poljoprivrednim površinama.

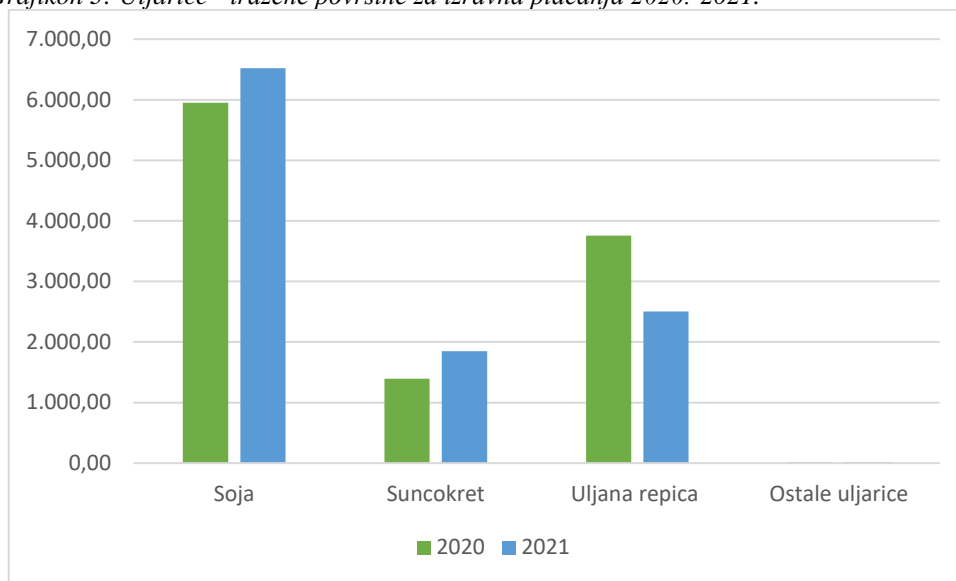
Grafikon 2: Žitarice - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.

Izvor 8: APPRRR

Dohodovnjija proizvodnja uljarica bila je na 10.891,32 ha što je manje za 227,02 ha ili 2,04 % u odnosu na 2020., a u ukupnim površinama participiraju s 16,89 %. Kod uljarica zabilježeno je povećanje na proizvodnim površinama soje koja se odvijala na 6.519,19 ha što je za 567,09 ha ili 9,53 % više zasijanih površina u odnosu na prethodnu godinu.

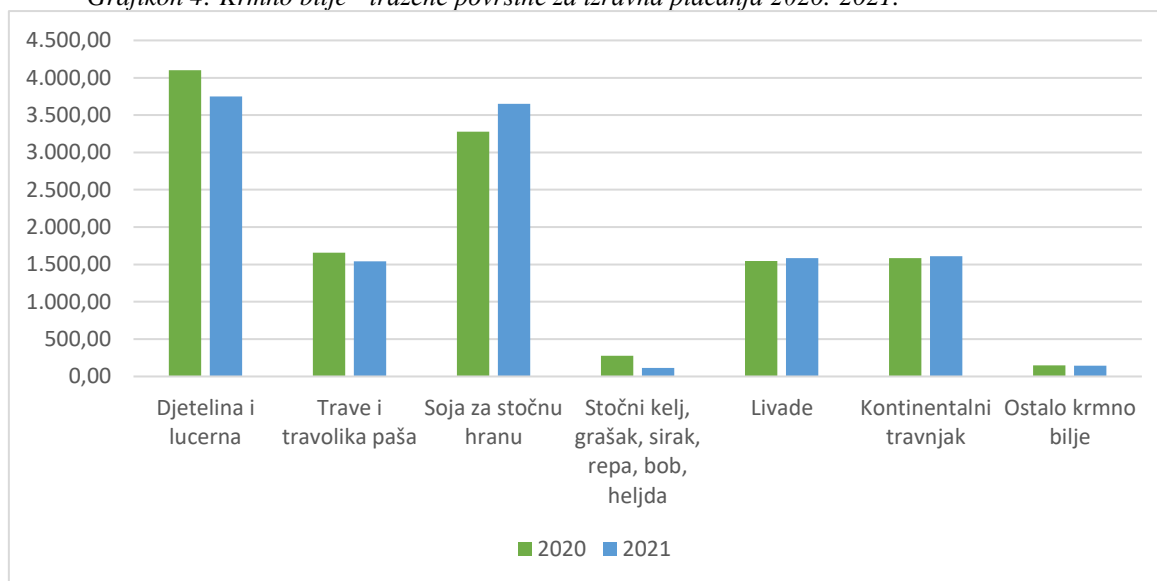
Grafikon 3: Uljarice - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.

Izvor 9: APPRRR

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 12.398,23 ha što je za 200,34 ha manje ili 1,59 % u odnosu na 2020. godinu, a u ukupnim površinama participiraju s 19,23%. Od krmnih kultura najveća proizvodnja zabilježena je na djetelini i lucerni na 3.750,01 ha ili 5,82% te kontinentalnim travnjacima na 1.608,94 ha ili 1,49% više u odnosu na 2020. godinu.

Grafikon 4: Krmno bilje - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.

Izvor 10: APPRRR

Do povećanja proizvodnje došlo je kod šećerne repe koja se odvijala na 309,15 ha ili 3,73% više u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupno za voće i voćne vrste za izravna plaćanja zatraženo je 2.888,55 ha što je povećanje za 6,62 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u ukupnim površinama sudjeluju s 4,48 %.

Tablica 7: Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.

Red. broj	Naziv kulture	2020.	2021.	Indeks povr. 21./20.	Udio u uk. površ. %
		Tražena površina (ha)	Tražena površina (ha)		
1.	Pšenica	11.751,43	11.609,08	98,78	18,00
2.	Raž	17,24	11,49	66,65	0,02
3.	Tritikale	743,73	602,76	81,05	0,93
4.	Ječam	5.976,49	5481,44	91,71	8,50
5.	Kukuruz	14.884,50	15.313,25	102,88	23,75
6.	Zob	1.532,42	1.453,86	94,87	2,25
7.	Proso i sirak	1,20	0,00	0,00	0,00
8.	Ostale žitarice	374,44	584,66	156,14	0,91
ŽITARICE		35.281,45	35.045,05	99,33	54,35
9.	Soja	5.952,10	6.519,19	109,52	10,11
10.	Suncokret	1.394,36	1850,74	132,73	2,87
11.	Uljana repica	3.756,26	2.505,26	66,69	3,88
12.	Ostale uljarice	15,62	16,13	103,26	0,02
ULJARICE		11.118,34	10.891,32	97,96	16,89
13.	Djetelina i lucerna	4.102,47	3.750,01	91,40	5,82
14.	Trave i travolika paša	1.659,28	1.541,58	92,91	2,39
15.	Soja za stočnu hranu	3.279,91	3.652,58	111,36	5,66
16.	Stočni kelj, grašak, sirak, repa, bob, heljda	276,99	113,31	40,91	0,18
17.	Livade	1.545,87	1.585,56	102,57	2,46
18.	Kontinentalni travnjak	1.585,31	1.608,94	101,49	2,50
19.	Ostalo krmno bilje	148,63	146,25	98,40	0,23
KRMNO BILJE, LIV. I PAŠNJACI		12.598,46	12.398,23	98,41	19,23
20.	Šećerna repa	298,02	309,15	103,73	0,48
UKUPNO RATARSKE KULTURE		59.296,27	58.643,75	98,90	90,94
21.	Orah	961,58	1010,45	105,08	1,57
22.	Šljiva	504,86	513,74	101,76	0,80
23.	Jabuka	201,60	190,56	94,52	0,30
24.	Lijeska	407,56	462,31	113,43	0,72
25.	Višnja	112,77	101,47	89,98	0,16
26.	Kruška	56,72	58,04	102,33	0,09
27.	Miješani nasad voćnih vrsta i ostali nasadi (aronija, sibirski borovnica)	420,26	470,34	111,92	0,73
28.	Ostale voćne vrste	43,84	81,64	186,22	0,13
UKUPNO VOĆE I VOĆNE VRSTE		2.709,19	2.888,55	106,62	4,48
29.	Vinogradi	138,25	139,71	101,06	0,22
UKUPNO VIŠEG. NASADI		2.847,44	3.028,26	106,35	4,70
UKUPNO POVRĆE		492,36	453,57	92,12	0,70
30.	Ljekovito bilje	12,99	9,76	75,13	0,02
31.	Kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmlja)	23,12	22,37	96,76	0,03
32.	Ne koristi se u polj. svrhe (ugar, šumarak)	2.206,22	2.327,42	105,49	3,61
SVEUKUPNO POLJ. POVRŠINA		64.874,40	64.485,13	99,40	100,00

Izvor 11: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

5.1. Voćarstvo i povrtlarstvo

5.1.2. Voćarstvo

U Brodsko-posavskoj županiji djeluje više od 3.000 poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarskom proizvodnjom na 2.888,55 ha u 2021. godini što je povećanje za 179,36 ha ili 6,62% voćarskih proizvodnih površina u odnosu na 2020. godinu kako je vidljivo u tablici 7. U ukupnim površinama ukupno voće i voćne vrste participiraju s 4,48%.

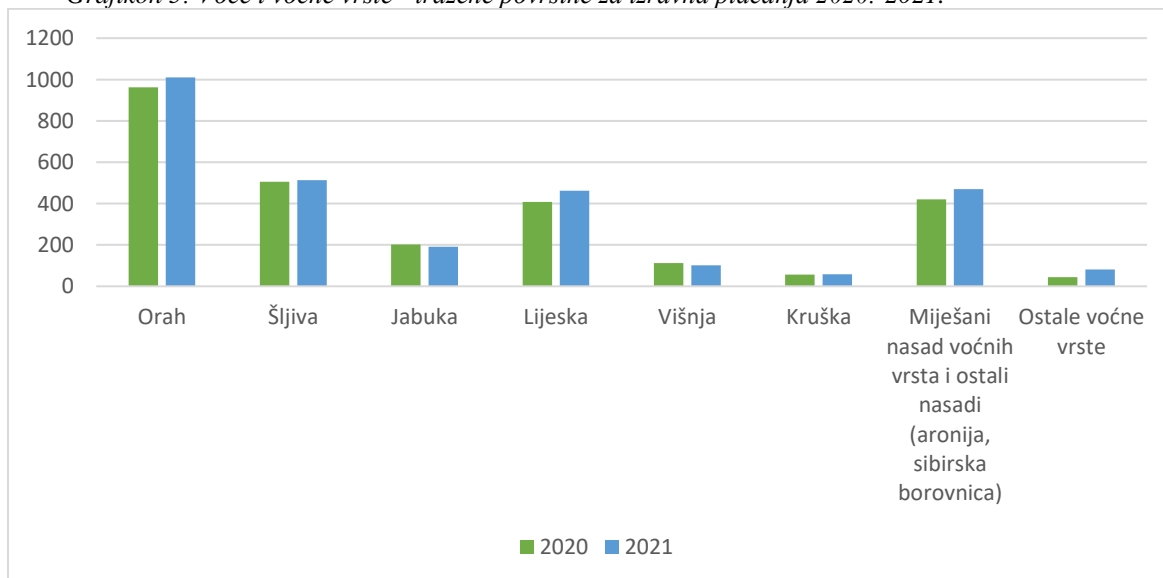
Od voćnih vrsta u odnosu na prethodnu godinu najveće povećanje pod nasadima je kod lijeske koje je bila uzgajana na 462,31 ha (više 54,75 ha ili 13,43 %), oraha na 1010,45 ha (više 48,87 ha ili 5,08 %), dok je kod ostalih voćnih vrsta zabilježeno stagniranje ili blagi pad.

Kao jedan od razloga povećanja nasada orašastog (lupinastog) voća je korištenje europskih sredstava potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. Mjera M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava.

Proizvodnja jabuka odvijala se na 190,56 ha u 2021. godini i bilježi se stagnacija, odnosno pad za 11,04 ha ili 5,47%, dok s druge strane proizvođači ulažu sredstva u tehnologije uzgoja. Budući nema otkupnih centara grupa proizvođača s više od 10 ha nasada planira gradnju skladišnih kapaciteta, hladnjaču sa sustavom kontrolirane atmosfere kapaciteta 20-50 vagona (200 do 500 tona) što u konačnici poskupljuje proizvodnju jabuke.

Određeni voćari obavljaju konverziju nasada gdje izvade određenu površinu nasada i sadnjom mladog voćnjaka osiguravaju perspektivu u bavljenju voćarstvom.

Grafikon 5: Voće i voćne vrste - tražene površine za izravna plaćanja 2020.-2021.

Izvor 12: APPRRR

5.1.2. Povrtlarstvo

Proizvodnja povrća u 2021. godine odvijala se na 453,57 ha ili 0,70 % površina prijavljenih za izravna plaćanja. Kod povrća se bilježi stagnacija, odnosno blagi pad za 38,79 ha ili 7,87%, iako je procjena da je prijavljeno 30%-40% od ukupne proizvodnje povrća na području Županije. Većina proizvodnje povrća odvija se na vanjskim površinama i okućnicam, dok ima i svjetlih primjera plasteničke proizvodnje u Općinama Velika Kopanica, Garčin, Rešetari i Davor.

Kao svijetli primjer plasteničke proizvodnje povrća je poljoprivredni obrt „DOMI“, vlasnika Tomislava Špehara koji proširuje proizvodnju uz pomoć kredita i sredstava IPARD program Europske unije. Pogon je najveći na području Brodsko-posavske županije i stalno zapošljava jedanaest radnika, dok u sezoni berbe rajčice još dodatno zapošljava sezonsku radnu snagu. Opremljen je najsuvremenijom kompjuterski upravljanom opremom za prihranu biljaka, ekološki prihvatljivim grijanjem na drvenu biomasu s automatikom i energetsom zavjesom koja štedi čak do 50 posto energije grijanja zimi, a ljeti služi za zasjenu i tada smanjuje temperaturu objekta do 6 stupnjeva u odnosu na vanjsku okolinu. Ujedno obrt posjeduje pakirnicu i posebno skladište za čuvanje rajčice do plasmana na tržište. Prodaja je organizirana preko trgovačkog centra Plodine i Trgovačkog centra Slavonski Brod.

Prema dostupnim informacijama Ministarstva poljoprivrede, Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva bilježi se pad proizvodnje začinske paprike, dok je povećana proizvodnja konzumne i paprike za ajvar, pogotovo na navodnjavanim površinama.

Od novih povrtlarskih kultura zastupljenih na poljoprivrednim gospodarstvima ističe se proizvodnja poriluka, a povećana je i proizvodnja češnjaka koja se odvija na 5-6 ha na istoku Brodsko-posavske županije. Sva proizvodnja ugovorena je s udrugom proizvođača češnjaka „Češnjak“ iz Cerića kod Vinkovaca.

Povećanje i kontinuitet opskrbe tržišta, prvenstveno povrtlarske proizvodnje ostvariti će se provedbom Sustava navodnjavanja Orubica, koji obuhvaća 326 ha poljoprivrednih površina.

5.1.3. Ekološka poljoprivreda

U Republici Hrvatskoj bilježi se značajan trend rasta u bavljenju ekološkom poljoprivredom u kojoj je tijekom 2020. godine evidentirano 5.937 proizvođača s površinom od 108.659 ha, a u 2021. godini je podneseno zahtjeva za 117.674,34 ha ekološke proizvodnje.

Zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP) je utvrđen opći okvir za razvoj poljoprivrede u EU za razdoblje 2014. – 2020. Cilj je novih odredaba uspostaviti održivu konkurentnost kako bi se postigao gospodarski održiv sektor proizvodnje hrane te održivo gospodarenje prirodnim resursima EU u kojemu je ekološka proizvodnja prepoznata kao ključan element.

U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 399 fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima u 2021. godini zasnovali proizvodnju na 6.693,56 ha, što je 50,79 ha ili 0,76 % više površina nego prethodne godine.

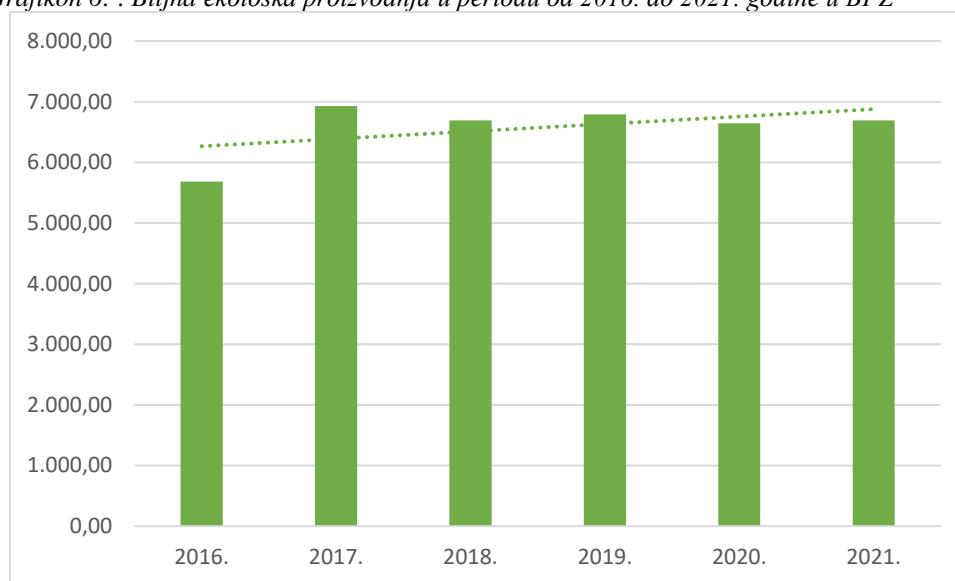
Površine pod ekološkim načinom uzgoja u Brodsko - posavskoj županiji karakterizira blagi rast, dok na državnoj razini bilježi daljnji značajniji rast, kako je vidljivo u tablici 8.

Tablica 8. Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2016. do 2021. godine

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
BPŽ (ha)	5.685,15	6.930,00	6.689,78	6.793,54	6.642,77	6.693,56
RH (ha)	93.814,00	97.700,00	98.915,77	104.961,03	108.659,00	117.674,34

Izvor 13: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

Grafikon 6: . Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2016. do 2021. godine u BPŽ

Izvor 14: APPRRR

6. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje

6.1. Govedarstvo

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu prema podacima Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu bilježi blagi pad brojnog stanja od 153.352 krava što je za 1,20 % manje u odnosu na prethodnu godinu kada je brojno stanje iznosilo 155.371 krava.

Na području Brodsko-posavske županije u 2021. ukupno je bilo 5.598 krava što je za 1,58 % više krava u odnosu na 2020. kada je bilo 5.511 krava.

U Brodsko-posavskoj županiji je tijekom 2021. godine bilo 143 isporučitelja (tablica 8.) s isporučenih ukupno 12.817.305 kg kravljeg mlijeka (tablica 9.).

Usporedni pokazatelji s 2020. godinom ukazuju na smanjenje za 10 isporučitelja ili 6,53% s udjelom od 3,48% od ukupnih isporučitelja u RH, dok je isporučenog mlijeka 255.853 kg manje ili 1,96% s udjelom od 2,99% od ukupnog isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj.

U Brodsko-posavskoj županiji nalazi se ured Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u Slavonskom Brodu koji na području županije prikuplja i u Središnji laboratorij za kontrolu mlijeka u Križevce dostavlja uzorke pojedinačnih životinja koje su u kontroli mliječnosti.

Tablica 8: Broj isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	Broj isporučitelja mlijeka						Udio ukupn (%)	Indeks 21./20.
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.		
BPŽ	242	203	179	161	153	143	3,48	93,46
RH	8.371.	7.026	6.193	5.473	4.750	4.115	100	86,63

Izvor 15: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Tablica 9: Isporučene količine kravljeg mlijeka

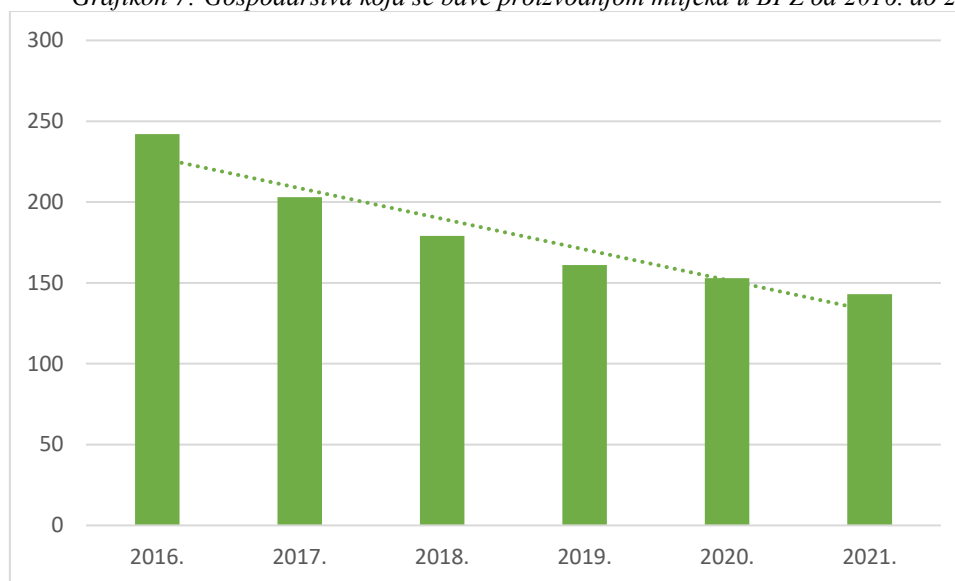
Isporučene količine kravljeg mlijeka						
Županija	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)
BPŽ	13.115.002	12.912.615	12.062.282	12.099.959	13.073.158	12.817.305
RH	489.645.699	476.773.218	453.458.230	435.606.090	434.220.206	428.665.190

Izvor 16: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Uz stručne servise, od 2018. do 2020. godine poljoprivredna gospodarstva imaju osiguranu značajnu financijsku potporu kroz Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine, u

ukupnom iznosu od 195.000.000 kuna. Naime, kroz svaku od tri godine programskog razdoblja predviđen je iznos od 65.000.000 kuna po godini, od čega za uzgoj junica 45.000.000 kuna i 20.000.000 kuna za kupnju junica.

Grafikon 7: Gospodarstva koja se bave proizvodnjom mlijeka u BPŽ od 2016. do 2021.

Izvor 17: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Drugim riječima, u sektoru govedarstva poljoprivrednim gospodarstvima je kao financijska pomoć u trogodišnjem programskom razdoblju raspoloživo 135.000.000 kuna za uzgoj i 60.000.000 kuna za kupnju junica.

Izvorne pasmine goveda

Buša, istarsko govedo i slavonsko-srijemski podolac hrvatske su izvorne pasmine goveda te predstavljaju bogato genetsko nasljeđe. Zaštita ovih ugroženih pasmina određena je „Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj“, a zbog primijenjenih mjera agrarne politike i organizirane provedbe uzgojnih programa postupno raste njihova populacija. Služba za razvoj govedarstva u suradnji sa uzgojnim udruženjima (Udruga uzgajivača buše, Savez uzgajivača istarskog goveda, Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca) koordinira provedbu uzgojnih programa, pri čemu je plansko vođenje uzgoja na temelju vjerodostojne matične evidencije jedna od najvažnijih uzgojnih aktivnosti.

Slavonsko-srijemski podolac

Nekada se ova pasmina goveda uzgajala uglavnom zbog korisnog rada i proizvodnje, te cijenjenog govedeg mesa. Proizvodnja mlijeka je skromna (do 1000 litara u laktaciji). Slavonsko – srijemski podolac vrlo je skromnih hranidbenih prohtjeva, te se veći dio godine drži na paši. Zbog male populacije slavonsko – srijemski podolac je definiran kao kritično ugrožena pasmina, na čijoj zaštiti i očuvanju od 2008. godine djeluje Udruga uzgajivača slavonsko – srijemskog podolca.

Prema brojčanim pokazateljima u 2021. godini na području Republike Hrvatske registrirano je 35 stada sa 294 krave (16 više nego 2020.) i 15 bikova, a na području Brodsko-posavske županije 11 stada sa 115 krava (9 više nego 2020.) i 3 bika.

6.2. Svinjogojstvo

Podaci u tablici 10. se temelje na mjesečnim / godišnjim dojavama sa velikih farmi te sa obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava / OPG-a / kod kojih se provodi uzgojno selekcijski rad. Podaci se prikazuju po svakom pojedinom područnom uredu Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu te po farmama za svaku pojedinu županiju i to kroz pasminsku strukturu uzgojno valjanih muških i ženskih grla.

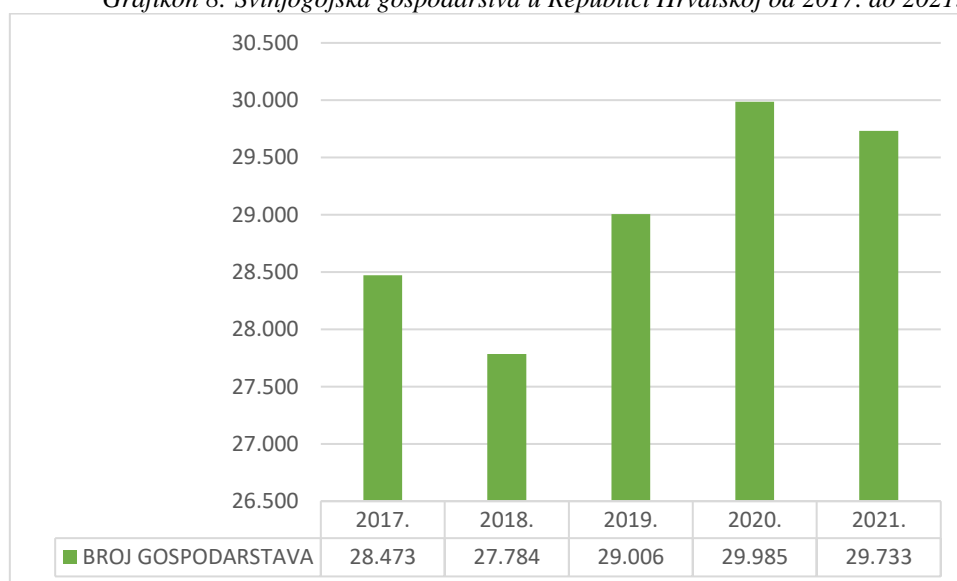
U 2021. godini na području Republike Hrvatske evidentirano je 29.733 gospodarstava sa 972.000 svinja svih kategorija što je smanjenje za 252 gospodarstava, i smanjenje za 61.000 svinja u odnosu na 2020. godinu.

Tablica 10: Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija u RH i broj krmača u BPŽ

GODINA	BROJ GOSPODARSTAVA	BROJ SVINJA SVIH KATEGORIJA	BROJ KRMAČA POD KONTR. POIZVODNOSTI
2017.	28.473	1.121.000	131
2018.	27.784	1.049.000	153
2019.	29.006	1.022.000	199
2020.	29.985	1.033.000	201
2021.	29.733	972.000	314

Izvor 18: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Grafikon 8: Svinjogojska gospodarstva u Republici Hrvatskoj od 2017. do 2021.

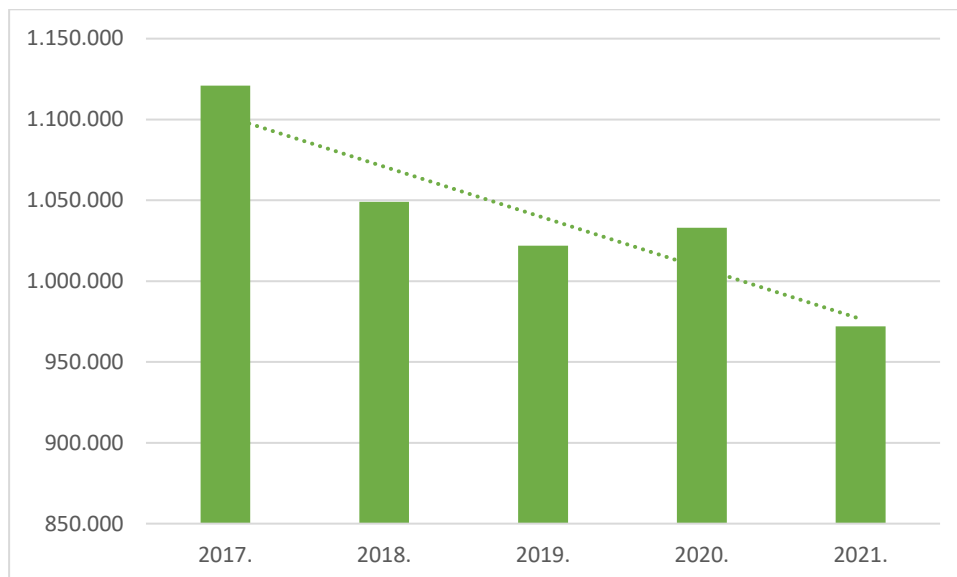
Izvor 19: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Broj krmača pod kontrolom proizvodnosti u 2021. godinu iznosio je 314, što je 113 krmača više u odnosu na 2020. godinu.

Proizvođačka organizacija „Slavonski svinjogojac“ koja obuhvaća Brodsko-posavsku, Vukovarsku-srijemsku i Osječko-baranjsku županiju tijekom 2019. godine okupljala je 33 svinjogojca sa spomenutog područja koji raspolažu s oko 300 hektara poljoprivrednog zemljište i 20.000 grla svinja te prometom od oko 20 milijuna kuna.

U Program ruralnog razvoja uvrštena je mjera Dobrobit životinja koja svinjogojcima omogućava dodatne potpore ako primjenjuju nadstandarde u proizvodnji. Navedene potpore iznose 28,50 eura po uvjetnom grlu svinja u tovu te 177,75 eura po uvjetnom grlu krmače i nazimice uz 65,13 eura godišnje po gospodarstvu za izradu plana hranidbe. Raspoloživa sredstva za ovu mjeru iznose 150 milijuna kuna.

Grafikon 9: Ukupni broj svinja u proizvodnji 2017. - 2021.

Izvor 20: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Izorne pasmine svinja

Na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 83 jedinki uzgojno valjanih krmača crne slavonske svinje u 2021. godini. Na području Republike Hrvatske ukupno je 2.418 krmača crne slavonske svinje bilo obuhvaćeno uzgojno selekcijskim radom u 2021. godini, što je smanjenje za 290 krmača u odnosu na prethodnu godinu.

Od izvornih pasmina još se provodio rad na 19 uzgojno valjanoj mangulici na području Brodsko-posavske županije, dok je u Republici Hrvatskoj uzgojno selekcijskim radom u 2021. godini bilo obuhvaćeno 142 mangulice.

6.3. Ovčarstvo

Temeljem „Programa potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine“ donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske, osigurano je za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za trogodišnje razdoblje ukupno 13,5 milijuna kuna, a za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna.

Prema podacima koji se nalaze u jedinstvenom registru ovaca i koza, u Republici Hrvatskoj u 2021. godini uzgajalo se oko 606.172 ovaca, od čega se uzgojno selekcijski rad provodio u populaciji od 45.690 grla uzgojno valjanih ovaca kod 394 uzgajivača.

Prema podacima iz jedinstvenog registra ovaca i koza u 2021. godini, a prikazanih u tablici

broj 11., u Brodsko-posavskoj županiji uzgaja se 12.183 ovce kod 578 posjednika.

Uzgojno selekcijski rad tijekom 2021. godine provodio se na populaciji od 733 uzgojno valjanih ovaca ili 90 grla više u odnosu na 2020., odnosno 13,99% više nego 2020. godine, kod 8 uzgajivača.

Tablica 11: Broj posjednika/uzgajivača i ovaca

Godina	Broj posjednika	Broj raspl. ovaca	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih	Broj uzgojno valjanih
2017.	512	11.905	3	197
2018.	649	18.304	5	311
2019.	644	35.446	8	385
2020.	661	44.290	8	643
2021.	578	12.183	8	733

Izvor 21: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca

Cigaja je hrvatska izvorna pasmina koja se uzgaja ponajviše na području Slavonije i Baranje, u kvalitetnijim hranidbenim uvjetima pa je cigaja naša tjelesno najrazvijenija pasmina ovaca. Veličina populacije u RH je 1.739 grla, dok je na području Brodsko-posavske županije 501 grla ili 28,81% u odnosu na ukupan broj u RH, a uzgaja se isključivo radi proizvodnje mesa.

6.4. Kozarstvo

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 71.872 rasplodnih koza, a u Brodsko-posavskoj županiji 657 grla koza s udjelom od 0,91 % u odnosu na ukupan broj koza prikazanih u tablici 12. Brojno stanje uzgojno valjanih koza u Republici Hrvatskoj je u padu u odnosu na 2020. godinu i iznosi 14.031 grla koza manje, dok je u Brodsko-posavskoj županiji manje za 239 grla koze ili 26,67%.

Tablica 12: Broj posjednika/uzgajivača i koza u RH i BPŽ

Godina	Broj koza RH	Broj koza BPŽ	% BPŽ/RH
2017.	78.411	806	1,03
2018.	81.140	868	1,06
2019.	82.290	774	0,94
2020.	85.903	896	1,04
2021.	71.872	657	0,91

Izvor 22: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Tijekom 2021. godine u Brodsko-posavskoj županiji nije bilo isporuke kozjeg mlijeka

6.5. Peradarstvo

Izvorne pasmine peradi

Uzgojno selekcijski rad kod kokoši hrvaticice u Republici Hrvatskoj provodio se na 3.870 kljunova kod 139 uzgajivača. U odnosu na 2020. godinu zabilježeno je smanjenje za 652 komada uzgojno valjane populacije.

U 2021. godini u Brodsko-posavskoj županiji provodio se na 77 kljunova s udjelom od 1,99% matičnih kljunova kokoši hrvaticice u odnosu na ukupan broj kljunova u RH, prikazanih u tablici 13.

Tablica 13: Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvaticice na području BPŽ

Godina	Broj uzgajivača	Broj kljunova
2017.	8	213
2018.	7	191
2019.	7	191
2020.	5	114
2021.	4	77

Izvor 23: Hrvatska agencija za poljoprivredu hranu

Proizvodnja jednodnevnih pilića za tov

Prema ukupnoj bilanci jednodnevnih pilića za tov ukupna proizvodnja brojlera u BPŽ tijekom 2021. godine, kako je vidljivo u tablici 14., iznosila je 1.649.892 komada ili 15,03% više nego 2020. kod 25 posjednika ili 4 manje u odnosu na godinu prije.

U ukupnom broju komada na razini RH u 2021. godini, Brodsko-posavska županija participira s 4,19 %.

Tablica 14: Proizvodnja peradi na području BPŽ

Proizvodnja peradi				
	2020.		2021.	
	Broj komada	Ukupno posjednika	Broj komada	Ukupno posjednika
BPŽ	1.434.326	29	1.649.892	25
RH	38.132.368	384	39.353.018	342

Izvor 24: Hrvatska agencija za poljoprivredu hranu

U skladu s iskustvima poduzetnika Brodsko-posavske županije u uzgoju peradi posluje se na principu “ugovorene proizvodnje” za poznatog kupca (KOKA d.d. iz Varaždina) u vlastitom peradarniku. Za potrebe tržišta poduzetnici mogu sklopiti poslovnu suradnju sa poznatim kupcima (Valipile d.o.o. iz Sesveta, Perutnina Ptuj – PIPO iz Čakovca, te inozemnih klaoničara peradi).

Jedan od uspješnijih proizvođača brojlera u Brodsko-posavskoj županiji je “Farma Jozić Uzgoj Peradi“, vl. Ante Jožića sa sjedištem u Slavonskom Kobašu s kapacitetom od 70.000 komada brojlera po turnusu u 2 objekta. Prvi objekt ima kapacitet 40.000 komada, dok drugi objekt sagrađen uz pomoć SAPARD sredstava ima kapacitet 30.000.

Obrt Farma Jozić ima dugogodišnje iskustvo u peradarstvu, kojim se uspješno bavi od 2002. godine. Obrt tovi brojlere u kooperaciji s KOKA d.d. iz Varaždina.

U 2021. godini na području Brodsko-posavske županije u 2 objekta zaklano je 44.200 kljunova brojlera..

Na području Brodsko-posavske županije registrirano je 25 posjednika brojlera koji su isporučili na klanje ukupno 1.649.892 kljunova, 215.566 kljunova više nego 2020. godine ili 15,03 % više.

6.6. Konjogojstvo

Od utemeljenja Središnjeg registra kopitara, sustavnog obilježavanja životinja i registracije u Jedinstveni registar domaćih životinja broj upisanih kopitara bilježi kontinuirani rast na godišnjoj razini od 1,5 do 5,5%, uz jedini izuzetak u 2014. godini kada je utvrđen pad broja konja od 1,5%.

Navedeni trend nastavljen je i u 2021. godini, na čijem je kraju u Središnjem registru kopitara registrirano sveukupno 34.276 kopitara, što je za 3.535 kopitara (11,50%) više u odnosu na 2020. godinu.

Navedeni broj uključuje 28.970 konja i 5269 magarca, 8 mazgi, 25 mula i 4 zebre.

Navedeni broj kopitara nalazi se u vlasništvu 7.250 vlasnika, a 2020. je bilo 6809 posjednika što je povećanje broja posjednika za 441 ili 6,48%.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u Brodsko-posavskoj županiji u 2021. godini registrirana su 2.029 aktivna grla kopitara (porast za 224 grla ili 12,41% u odnosu na 2020.), od kojih je 1.921 konja svih kategorija (porast za 217 grla ili 12,73% u odnosu na 2020.) i 108 magarac (povećanje za 7 grla ili 6,93% u odnosu na 2020.), a koja se nalaze u vlasništvu 383 posjednika.

Izvorne i zaštićene pasmine konja

Izvorne i zaštićene pasmine kopitara obzirom na svoju veličinu populacije te na temelju ostalih propisanih parametara na temelju kojih se određuje status ugroženosti populacije životinja, upisane su u Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinje te njihov potrebit broj (NN 127/98, 70/09, 73/03).

Na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini bila su registrirana 1.584 aktivna grla kopitara u vlasništvu 372 vlasnika.

Najbrojnije pasmine konja na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini bile su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 814 grla (111 grla više u odnosu na 2020. ili 15,79%), lipicanac sa 557 grla (1 grlo manje u odnosu na 2020.) i hrvatski posavac sa 213 grla (88 grla više u odnosu na 2020. ili 70,40%).

6.7. Pčelarstvo

Provedba uzgojnog programa iz pčelarstva u 2021. godini na području Brodsko-posavske županije provodila se kod 351 registrirana uzgajivača na 17.162 pčelinjih zajednica ili 817, odnosno 4,54 % manje pčelinjih zajednica u odnosu na 2020. godinu.

Povećanje broja pčelara bilježi se na državnoj razini kod 9.188 registrirana uzgajivača na 460.764 pčelinjih zajednica ili 263, odnosno 2,94% više pčelinjih zajednica u odnosu na 2020. godinu.

U tablici broj 15. prikazan je broj pčelara i pčelinjih zajednica na području Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske u 2020. i 2021. godini.

Tablica 15. Broj pčelara i pčelinjih zajednica

Županija	Broj pčelara		Broj pčelinjih zajednica		Indeks pčelinje zajednice 21./20.
	2020.	2021.	2020.	2021.	
Brodsko-posavska	333	351	17.979	17.162	95,45
Republika Hrvatska	8.934	9.188	460.501	460.764	100,06

Izvor 25; Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

7. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2021.

7.1. Izravne potpore

Svrha izravnih potpora je osigurati dugotrajnu održivost aktivnih poljoprivrednika koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost. Dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj.

U izravne potpore ubrajamo izravna plaćanja koja se sastoje od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu. Da bi ostvarili izravnu potporu poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost trebaju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ).

Poljoprivrednici zainteresirani za izravne potpore pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svojem gospodarstvu moraju poštivati niz uvjeta propisanih **Pravilnikom o provedbi izravne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja**. U obzir treba uzeti i **Pravilnik o višestrukoj sukladnosti** koji propisuje dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i standarde upravljanja kojih se poljoprivrednici trebaju pridržavati na svim poljoprivrednim površinama koje koriste kao i pri držanju životinja.

7.2. Ruralni razvoj

Ruralni razvoj kao drugi stup Zajedničke poljoprivredne politike financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a dugoročni cilj je povećanje konkurentnosti poljoprivrede, održivo upravljanje prirodnim resursima i uravnotežen razvoj ruralnih krajeva.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. službeno je odobren sredinom 2015. godine. Njegova ukupna alokacija iznosi 2.383 milijarde eura, od čega se 2.026 milijarde eura financira iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima općenito.

7.3. Zajednička organizacija tržišta

Zajednička organizacija tržišta (ZOT) je niz instrumenata i mjera reguliranih EU zakonskim okvirom koje se koriste na EU tržištu kako bi se stabilizirale cijene i ponuda poljoprivrednih proizvoda.

One su čest i brz odgovor na neravnoteže na tržištu i krizne situacije jer kroz interventna plaćanja u slučaju poremećaja na tržištu ili u slučaju određene nestabilnosti ublažavaju posljedice za poljoprivrednike.

Zajednička organizacija tržišta uključuje:

- vinsku omotnicu sa slijedećim mjerama: Ulaganja u vinarije i marketing vina; Promidžba na tržištima trećih zemalja; Restrukturiranje i konverzija vinograda; Informiranje u državama članicama i Obavijesti),
- stočarstvo sa slijedećim mjerama: pčelarstvo i dostava podataka sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda,
- horizontalne mjere uključuju: školska shema 2019/2020; uvozne i izvozne dozvole; javne intervencije i privatno skladištenje te mjere informiranja i promocije,

7.4. Nacionalne potpore

Nacionalna potpore uključuje slijedeće potpore: sektor konjogojstva; početak rada proizvođačkih organizacija; obnova proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva; unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, uzgoju ovaca i koze te izvornih pasmina peradi; školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka; potpora za proizvode šećerne repe.

7.5. Pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020. (EFPR) osigurava sredstva ribarskoj industriji i ribarima kako bi se prilagodili novim uvjetima u sektoru i postigli gospodarsku i ekološku održivost. Fond promiče ekološko ribarstvo i ekološke metode proizvodnje, te potiče i održiv razvoj u ribarskim područjima. Kroz njega se financiraju razne aktivnosti od istraživanja tržišta do modernizacije flote i smanjenja ribarskih kapaciteta što ga čini bitnim za upravljanje europskim ribarskim sektorom.

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH 2014. – 2020. (OPPiR) se financira kroz Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Ukupna financijska alokacija za OPPiR iznosi oko 350 milijuna eura, od čega je udio EU sredstava 252,6 milijuna eura. Program obuhvaća preko 36 mjera usmjerenih na cjelokupni sektor ribarstva, od slatkovodnog i morskog uzgoja, slatkovodnog i morskog ulova, ribarske infrastrukture pa do razvoja zajednica i područja ovisnih o ribarstvu.

7.6. Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 2020.-2021.

U tablici broj 16. daje se pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za Brodsko-posavsku županiju za 2020. i 2021. godinu.

Putem jedinstvenog zahtjeva za sve mjere potpore poljoprivredi u 2021. godini s područja Brodsko-posavske županije ostvareno je 340.016.965,90 kn što je za 11.436.206,47 kn ili 3,25% manje isplaćenih sredstava u usporedbi s 2020. godinom.

Tablica 16: Pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za BPŽ od 2020-2021.

Red. broj	Naziv mjere	2020. kn	2021. kn	Indeks 21/20
1.	IZRAVNA PLAĆANJA – EFJP	168.024.210,29	168.720.274,06	100,41
2.	MJERE ZAJEDNIČKE ORGANIZACIJE TRŽIŠTA – EFJP	1.359.053,35	1.788.124,30	131,57
3.	PROGRAM RURALNOG RAZVOJA – EPFRR	180.468.221,43	151.478.874,63	83,94
4.	NACIONALNA PLAĆANJA	1.601.687,30	18.029.692,91	1.125,6
SVEUKUPNO		351.453.172,37	340.016.965,90	96,75

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2021. godini

U tablici 17. prikazane su ukupno isplaćena sredstva po svim mjerama poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2021. godine.

Za sveukupne potpore poljoprivredi u Republici Hrvatskoj po županijama s obzirom na poljoprivredne površine, sveukupno isplaćene potpore iznose 6.638.818.450,25 kn što je 461.214.216,07 kn ili 6,50 % manje isplaćenih potpora nego 2020. godine.

Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Brodsko-posavskoj županiji iznosile su 340.016.965,90 kuna s udjelom od 5,12 % u ukupnim potporama u Republici Hrvatskoj, što BPŽ svrstava na 7. mjesto u kunama po iznosu isplaćenih potpora.

Tablica 17: Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2021. godine

Županija	Ukupno isplaćene potpore 2020. (kn)	Ukupno isplaćene potpore 2021. (kn)	Udio u ukupnim potporama 2021. %	Index 2021/2020
1. Bjelovarsko-bilogorska	493.581.098,03	491.777.134,31	7,40	99,63
2. Brodsko-posavska	366.123.811,37	340.016.965,90	5,12	92,87
3. Dubrovačko-neretvanska	103.418.083,27	124.036.353,35	1,87	119,94
4. Grad Zagreb	486.697.273,94	151.596.864,14	2,28	31,14
5. Istarska	303.342.629,18	264.681.416,29	3,99	87,25
6. Karlovačka	216.872.029,76	205.917.539,43	3,10	94,95
7. Koprivničko-križevačka	414.193.098,44	377.408.321,97	5,68	91,12
8. Krapinsko-zagorska	189.241.266,57	164.716.017,28	2,48	87,04
9. Ličko-senjska	260.048.450,91	300.479.533,24	4,53	115,55
10. Međimurska	190.894512,53	221.348.912,53	3,33	115,95
11. Osječko-baranjska	1.135.263.856,52	1.073.080.111,36	16,16	94,52
12. Požeško-slavonska	237.476.072,55	225.694.869,66	3,40	95,04
13. Primorsko-goranska	147.419.161,44	141.879.866,73	2,14	96,24
14. Sisačko-moslavačka	343.611.989,34	351.599.154,10	5,30	102,32
15. Splitsko-dalmatinska	248.108.974,77	232.787.085,57	3,51	93,82
16. Šibensko-kninska	130.414.053,89	129.682.380,27	1,95	99,44
17. Varaždinska	177.252.636,48	188.631.708,59	2,84	106,42
18. Virovitičko-podravska	437.201.392,93	446.511.520,38	6,73	102,13
19. Vukovarsko-srijemska	606.419.760,23	636.421.427,42	9,59	104,95
20. Zadarska	340.404.495,38	270.830.459,72	4,08	79,56
21. Zagrebačka	271.555.492,30	299.718.648,01	4,51	110,37
SVEUKUPNO	7.100.032.666,32	6.638.818.450,25	100,00	93,50

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

7.7. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda

Vrijednost izvedenih radova na obnavljanju i održavanju kanala na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini ukupno su iznosili **9.151.786,33 kn**.

Ukupna dužina kanalske mreže III i IV reda s održanim kanalima i rasporedom sredstava utrošen za poslove je slijedeći za dva slivna područja kako slijedi:

- VGI «Brodsko posavina» Slavonski Brod, od ukupno 2.707,560 km kanalske mreže, održavano je 970,86 km i utrošeno 5.145.870,90 kn,
- VGI «Šumetlica-Crnac» Nova Gradiška, od ukupno 1.225,100 km kanalske mreže, održavano je 670,45 km kanalske mreže i utrošeno 4.005.915,43 kn.

Na oba slivna područja pokošeno je i održavano ukupno 1.641,31 km kanala ili 41,74%, dok je za obnovu i uređenje preostalo 2.291,34 km kanala ili 58,26 % od sveukupno 3.932,65 km kanala.

7.8. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi Brodsko-posavske županije 2019. - 2021.

Tablica 18. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja, mjera i potpora u poljoprivredi BPŽ 2019.-2021.

R e b r.	NAMJENA	ISPLAĆENA POTPORA (kn)			INDEKS POTPOR A 21./20.	UDIO U UKUPNIM POTPORAM A U 2021.. (%)
		2019.	2020.	2021.		
DRŽAVNA POTPORA POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU						
1.	Izravna plaćanja	160.051.411,35	168.024.210,29	168.720.274,06	100,41	46,85
2.	Mjere tržišne potpore - EFJP	1.682.151,00	1.359.053,35	1.788.124,30	131,57	0,50
3.	Program ruralnog razvoja	130.564.273,00	180.468.221,43	151.478.874,63	83,94	42,07
4.	Nacionalna plaćanja	11.484.012,00	1.601.687,30	18.029.692,91	1125,60	5,01
Ukupno izravna plaćanja, potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja		303.781.847,35	351.453.172,37	340.016.965,75	96,75	94,42
5.	Održavanje kanala	9.151.786,31	4.456.110,07	9.151.786,33	205,38	2,54
6.	Navodnjavanje	0,00	0,00	0,00	-	-
UKUPNO:		312.933.633,66	355.909.282,44	349.168.752,08	98,11	96,96
PRORAČUNSKA SREDSTVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE						
7.	Programi, ulaganja, subvencije	18.747.844,20	8.131.336,97	10.936.044,53	134,49	3,04
SVEUKUPNO:		331.681.477,86	364.049.619,41	360.104.796,61	98,92	100

Iz podataka prikazanih u tablici 18. vidljivo je slijedeće:

1. Sveukupno ostvarene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2021. godini iz državnog, europskog i županijskog proračna iznose **360.104.796,61 kn** i manja su za **3.944.822,80 kn**, odnosno **1,08 %** u usporedbi sa **2020. godinom**.
2. Ukupno ostvarena izravna plaćanja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, mjere tržišne potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja iznose **340.016.965,75 kn** i manja su za **11.436.206,62 kn** ili **3,25 %** u odnosu na **2020. godinu**.

3. Od ukupno isplaćenih izravnih plaćanja, potpora, ruralanih mjera i nacionalnih plaćanja za Brodsko-posavsku županiju u 2021. velik udio odnosi se na izravna plaćanja iz Europskoga fonda za jamstva u poljoprivredi koja iznose 168.720.274,06 kn ili 46,85%, zatim ruralne mjere iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u iznosu od 151.478.874,63 kn ili 42,07 % dok je 18.029.692,91 kn ili 5,01 % iz nacionalnih plaćanja, a 1.788.124,30 kn ili 0,50 % odnosi se na mjere tržišne potpore.

Preostala sredstva uložena na području Brodsko-posavske županije odnose se na čišćenje kanala u iznosu od 9.151.786,33 kn ili 2,54 % te županijska proračunska sredstva u iznosu od 10.936.044,53 kn ili 3,04% od sveukupno isplaćenih sredstava.

Najveće povećanje sredstava u 2021. godini odnosi se na Izravna plaćanja koja iznose 168.720.274,06 kn što je za 696.063,77 kn ili 0,41% više u odnosu na prethodnu godinu.

Realizacija Nacionalnih plaćanja u 2021. godini iznose 18.029.692,91 kn, što je 16.428.005,61 kn više nego prethodne godine, a kroz Program ruralnog razvoja isplaćeno je 151.478.874,63 kn, 28.989.346,80 kn manje nego 2020. godine ili 16,06 % manje.

Sredstva mjera zajedničke organizacije tržišta – EFJP u 2021. godini realizirana su u iznosu od 1.788.124,30 kn i veća su za 429.070,95 kn ili 31,57 % nego 2020. godine.

8. Zaključna razmatranja

Iz svega navedenoga može se zaključiti da je 2021. godine za poljoprivredu Brodsko-posavske županije **ostvaren pozitivan trend unaprijeđenja proizvodnih pokazatelja koji se potkrijepljuje u sažetku slijedećim podacima:**

1. Ukupna poljoprivredna proizvodnja prema podnesenim zahtjevima za državnom potporom u 2021. godini odvijala se na 64.485,13 ha, te predstavlja smanjenje za 389,27 ha ili 0,60 % poljoprivrednih površina u sustavu potpora u odnosu na prethodnu godinu. Najveća zasijanost površina u 2021. godini tradicionalno je sa žitaricama na 35.045,05 ha, što je 236,40 ha ili 0,67 % manje u odnosu na 2020. godinu.

Dohodovnjija proizvodnja uljarica odvijala se na 10.891,32 ha, od toga soja zauzima 6519,19 ha, 567,09 ha više nego 2020. godine, a suncokret je zasijan na 1850,74 ha i to 456,38 ha (32,73%) više nego prethodne godine.

Površine pod voćarskim kulturama su na 2888,55 ha što je povećanje za 179,36 ha ili 6,62% više nego 2020. godine

Površine pod ekološkim načinom uzgoja karakterizira povećanje poljoprivrednih površina u 2021. godini koji se odvijao na 6.693,56 ha ili 50,79 ha, odnosno 0,76% više u odnosu na 2020. godinu. Prema podnesenim zahtjevima za potporu udio ekoloških površina u komercijalnim površinama iznosi 10,38 %.

2. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje kroz aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu tijekom 2021. godine odnose se na:
 - **Nastavljen je pozitivan trend rasta broja krava u uzgoju s 5.511 na 5598 krava u 2021. godini ili 87 krava više nego 2020. godine. U Brodsko-posavskoj županiji bilježi se smanjenje proizvodnje mlijeka koja je u 2021. iznosila 12.817.305 kg ili 255.853 kg, odnosno 1,96% manje isporučenog mlijeka u odnosu na 2020. godinu.**
 - **Broj krmača u uzgoju, kontroli proizvodnosti na području Brodsko-posavske županije u 2021. godini je 314 komada, 113 više nego 2020. godine.(56,22% više)**
 - **povećanje brojnog stanja za 90 uzgojno valjanih grla ovaca ili 13,99% više uzgojno valjanih ovaca u odnosu na prethodnu godinu,**
 - **registrirana 2.029 aktivna grla kopitara, 224 više (12,41%) nego 2020. godine, u posjedu 383 vlasnika.**
 - **Proizvodnje brojlera koja je iznosila 1.649.892 komada, 215.566 komada više nego 2020. godine u BPŽ.**
3. **Upisnik poljoprivrednika gdje je upisano 7.329 gospodarstava što je 16 gospodarstava ili 0,22 % više na području Brodsko-posavske županije u odnosu na 2020. godinu.**

Ukupno isplaćene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2021. godini sveukupno iznose **360.104.796,61 kn i manje su za 3.944.822,80 kn, odnosno 1,08% u usporedbi sa 2020. godinom.**

Stručne institucije, LAG-ovi, trebaju i dalje educirati i servisirati obiteljska gospodarstva za proizvodnju dohodovnijih kultura, iskoristivost sredstava iz Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. te programe potpore unaprjeđenju proizvodnog potencijala stočarske proizvodnje.

4. Od 26 dostavljenih Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem jedinica lokalne samouprave, Ministarstvo poljoprivrede je dalo suglasnost na dvadeset Programa slijedećim općinama: Bebrina, Brodski Stupnik, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogićevci, Gundinci, Klakar, Nova Gradiška, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Sikirevci, Slavonski Brod, Slavonski Šamac, Velika Kapanica, Stara Gradiška, Bukovlje, Staro Petrovo Selo i Rešetari.

Za povećanje produktivnosti poljoprivredne proizvodnje potrebna je žurna provedba Zakona o poljoprivrednom zemljištu u smislu ubravanja procesa davanja suglasnosti na Programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države od strane Ministarstva poljoprivrede te žurna provedba istih od strane jedinica lokalne samouprave.

5. Zbog epidemije uzrokovane virusom COVID-19 uvelike su se promijenili poslovi u FINI te je obrada godišnjih financijskih izvještaja u tijeku, što će se odraziti i na izradu Analiza poslovanja poduzetnika prema podacima iz godišnjeg financijskog izvještaja za 2021. godinu.

Stoga će podaci o financijskim rezultatima poslovanja u poljoprivredi u 2021. i vanjskotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda biti prezentirani u sklopu Analize poslovanja gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2021. s dostupnim pokazateljima za 2022. godinu na prvoj jesenskoj sjednici Županijske skupštine.

S poštovanjem,

PRIVREMENI PROČELNIK

Željko Burazović, mag.ing.agr.